

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
кафедри географії України
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Уліганця Сергія Івановича

Про автора:

Уліганець Сергій Іванович, 1978 р., народження, закінчив географічний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедру географії України у 2000 р. за спеціальністю «географія» та здобув кваліфікацію менеджера туризму, викладача.

У 2000-2003 рр. навчався в аспірантурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка. З 2003р. асистент, 2010р. – доцент кафедри географії України. У червні 2011р. Уліганцю С.І. присвоєно вчене звання доцента. У 2007 р. успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук на тему: “Конструктивно-географічний аналіз ландшафтно-рекреаційних систем (на прикладі Закарпатської області)” за спеціальністю 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.

Педагогічний стаж Уліганця С.І. становить 16 років. Фахівець у галузі конструктивної та рекреаційної географії. Сфера наукових досліджень: безпека життєдіяльності, розвиток екологічного туризму, рекреаційне природокористування, зокрема в межах територій санаторно-курортних, природно-заповідних та історико-культурних фондів України.

Викладає курси: «Географія рекреаційних ресурсів», «Екокурорти світу та України», «Основи економіки туризму», «Альтернативні проблеми краєзнавства», «Урбоекологія». При розробці навчальних курсів, читанні лекцій, проведені семінарських та практичних занять використовує власні розробки та останні досягнення в туристознавчих, суспільно-географічних дослідженнях. Усі навчальні курси забезпечені сучасними наочними матеріалами, навчально-методичною документацією.

Здійснює науково-методичне керівництво курсовими та магістерськими дипломними роботами студентів кафедри, їх самостійною науковою роботою.

Загальний перелік наукових та навчально-методичних праць складає 61 найменування, з них 2 монографії, 47 наукового і 12 – навчально-методичного характеру, з них 1 - на у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази SCOPUS.

Уліганець С.І. виконує значну громадську роботу. З 2017 працює заступником декана географічного факультету з соціально-побутової та виховної роботи. З 2008 р. бере участь в роботі журі Intel Eco Ukraine – всеукраїнського конкурсу наукової творчості школярів, національного етапу міжнародного конкурсу Intel International Science and Engineering Fair (Intel ISEF), який щовесни проводиться у Києві на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. Заступник голови журі Всеукраїнської студентської олімпіади з географії.

За період роботи в університеті завжди на належному рівні забезпечує навчально-методичну та наукову роботу, користується авторитетом та повагою у колег та студентів.

Програмні тези

Створена 1.06.1995 на географічному факультеті Київського університету. Засновник і перший завідувач кафедри – д. геогр. наук, професор, чл.-кор. Національної Академії педагогічних наук П.Г.Шищенко. З травня по кінець серпня 2000 р. кафедру очолювала д. геогр. наук, професор Л.Л.Малишева. За її ініціативою на кафедрі була відкрита нова спеціалізація «Екологічний менеджмент». Трагічна і передчасна смерть вирвала з її активного і педагогічного життя, але справа її не згинула. З серпня 2000 р по серпень 2019 р кафедру очолював д. геогр. наук, проф. О.Ю.Дмитрук. – фахівець у галузі географії, рекреації та туризму, урбоекології урболандшафтознавства, конструктивної географії та рекреаційного природокористування, географічної індикації ресурсів рекреації та туризму, географічного краєзнавства (геотуризму) й екотуризму,

стандартизації географічної освіти. З серпня 2019 р виконує обов'язки к.геогр., доц. Уліганець Сергій Іванович

Структура кафедри (2019-2020 н.р.). Кафедра географії України укомплектована досвідченими викладачами. Серед них три професори, 4 чотири доктори географічних наук, 10 доцентів, кандидатів географічних наук та 1 асистент кандидат географічних наук. Сім співробітників представляють навчально-допоміжний персонал.

1. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Зважаючи на вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи МОН України, Статут Університету, Стратегічний план розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період 2018-2025 рр., а також основні напрями розвитку географічного факультету, пріоритетними напрямками роботи кафедри географії України є регіональна географія та регіональні географічні студії. У межах цього напрямку локалізуються такі спеціалізовані напрями як: географія України, географічне краєзнавство; географія рекреації та туризму; рекреаційне природокористування й екотуризм; конструктивна географія та раціональне природокористування; географічне планування та зонінг; арт-географія та просторовий дизайн, географічна освіта тощо. Місією кафедри географії України є навчально-методичний та науковий пошук у впровадженні інноваційних підходів для реалізації можливостей сучасної географічної науки й освіти.

Кафедра географії України готує та випускає бакалаврів у галузі таких знань:

- ✓ 10 Природничі науки за спеціальністю 106 "Географія", освітня програма "Економічна географія", спеціалізація "Географія рекреації та туризму" (кваліфікація 3414-організатор подорожей);
- ✓ 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)* за програмою "Географія", спеціалізаціями: 1) "Географія України" (кваліфікація 3340 - учитель географії, організатор шкільної туристсько-краєзнавчої діяльності); 2) "Конструктивна географія та раціональне використання

природних ресурсів" (кваліфікація 3340 - учитель географії, організатор шкільної екотуристської діяльності);

*«Гастрономічний туризм» освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 242 «Туризм» зі спеціалізацією «Гастрономічний туризм» - підготовка бакалаврів за спеціалізацією «гастротуристична діяльність»: 3414 Фахівець з туристичного обслуговування; 3414 Організатор подорожей (екскурсій); 414 Фахівець із спеціалізованого обслуговування. Також можливим є присвоєння додаткових професійних кваліфікацій, у разі захисту фахових та спеціальних компетенцій при проведенні наукових досліджень, виконанні науково-дослідних робіт і т.п. 3414 Організатор туристичної та готельної діяльності; 3414 Фахівець з розвитку сільського туризму; 3414 Фахівець із організації дозвілля; 3414 Екскурсвод.

Кафедра географії України готує та випускає магістрів у галузі знань:

- ✓ 10 Природничі науки за спеціальністю 106 "Географія", програмою "Географія рекреації та туризму", спеціалізаціями: «Географія рекреації та туризму» (кваліфікація 2213.2 - фахівець з рекреації); 2) Рекреаційне природокористування та екотуризм (кваліфікація 2213.2 - фахівець з рекреації);
- ✓ 01 Освіта за спеціальністю 014 - Середня освіта предметними спеціалізаціями)*, програмою "Географія", (кваліфікація 2320 - учитель середнього навчально-виховного закладу).

✓ Кафедра географії України реалізує програму подвійного дипломування магістрів Київського національного університету імені Тараса Шевченка й Університету Камеріно, Італія, у галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 "Географія", освітньою програмою "Географія еногастрономічної рекреації та туризму". Навчання магістрів географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка в Університеті Камеріно упродовж одного навчального року за програмою, яка спрямована на поглиблення знань з географії ринків вина, із присудженням ступеня Магістра (Master) I рівня з "Управління експортом вина" и Університеті Камеріно, із подальшим присудженням ступеня Магістра за програмою

"Географія еногастрономічної рекреації і а туризму" у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка в Україні.

2. Навчальна та навчально-методична робота

2.1 Забезпечення високого рівня викладання у підготовці бакалаврів зі спеціальністю 106 "Географія", програма "Економічна географія", спеціалізація "Географія рекреації та туризму", за спеціальністю 014 Середня освіта за програмою "Географія", магістрів та докторів філософії зі спеціальністю 106 "Географія", програмою "Географія рекреації та туризму", спеціалізаціями: "Географія рекреації та туризму, за спеціальністю 014 - Середня освіта, програмою "Географія", за спеціальністю 106 "Географія", освітньою програмою "Географія еногастрономічної рекреації та туризму". Кафедра забезпечує проведення занять з 160 нормативних та спецкурсів на географічному факультеті, Інституті міжнародних відносин, підготовчому відділенні Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.2 Розробка нових освітніх програм та навчальних планів для підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії, зокрема нової ОПП «Гастрономічний туризм» освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 242 «Туризм» ОКР «Бакалавр». Оновлення навчальних програм з фахових дисциплін у відповідності до сучасних вимог до випускника Київського національного університету імені Тараса Шевченка та з врахування світового досвіду.

2.3. Подати переведення журналу «Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів» у фаховий.

2.4. Підготовка та публікація науково-методичної літератури. За 2018 н.р. Навчально-методична література - 11 (всього); статті:5 (Скопус та веб) і 45 (фах та інші бази); 2019 н.р. 4 – монографії; 3 - навчальних посібник. Публікаційна активність членів кафедри є достатньо високою і серед наукових публікацій варто відмітити значну кількість наукових статей у фахових виданнях, виданнях що індексуються у науко метричних базах, зокрема, Індекс Копернікус, Скопус,

ВебофСайнс. Також варто відмітити значну і активну участь у конференціях різного рівня та організацію конференцій та круглих столів членами кафедри.

Розміщення опублікованих навчально-методичних праць на інформаційних ресурсах Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.5. Запрошення для читання публічних лекцій для студентів кафедри відомих вчених з провідних українських і зарубіжних університетів, науково-дослідних інститутів, керівників державних установ відповідного профілю.

2.6. Підвищення якості організації, матеріального забезпечення та ефективності навчальних та виробничих практик студентів кафедри. В перспективі кафедри планується облаштування навчально-методичної лабораторії «Методика навчання географії» та кабінету «Географічної освіти», що мають бути наповнені сучасними засобами для навчання.

2.7. Стажування та підвищення кваліфікації. Протягом 2018-2019 років 6 штатних викладачів кафедри пройшли стажування у провідних наукових установах, університетах України та зарубіжних країн.

2.8. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Забезпечення підготовки аспірантів та докторантів для посилення кадрового потенціалу кафедри. Станом на 19.12.2019 р. на кафедрі навчаються 3 аспіранти, один з них на контрактній основі.

2.9. Організовувати участь викладачів та студентів кафедри в програмах академічної мобільності.

3. Наукова робота та міжнародні зв'язки

Провідним науковим напрямом кафедри є конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів, що охоплює коло питань щодо таких спеціалізованих напрямів, які формують науково-дослідницький профіль кафедри, як:

- теоретичні основи конструктивної географії й раціонального природокористування, аналіз антропогенного впливу на природні комплекси; антропогенні ландшафти, ландшафтно-господарські комплекси, природно-

технічні системи (геотехсистеми), природно-господарські системи; заповідні території в системі раціонального природокористування, паркова рекреація та екотуризм, розвиток і стандартизація географічної освіти;

- територіальна організація й особливості інвентаризації природних та антропогенних (матеріальних і нематеріальних) ресурсів: ландшафтне та геоecологічне обґрунтування використання природних і антропогенних ресурсів; географічний кадастр природних та антропогенних (матеріальних та нематеріальних) ресурсів; природно-ресурсний і антропогенно-ресурсний потенціал територій; структура, оцінка та прогноз його використання;

- принципи й методи прогнозування змін природного середовища, аналіз стійкості природних та природно-господарських систем; регіональний геоecологічний аналіз; геоecологічна експертиза й аудит проектів природокористування; географічні назви (топоніми) як атрибут природокористування, територіальні топонімічні системи;

- географічний моніторинг, дистанційні дослідження, геоінформаційні системи, їхнє застосування при вивченні та картографуванні антропогенних ландшафтів, ландшафтно-господарських комплексів, природно-технічних систем (геотехсистем), природно-господарських систем;

- природно-господарські системи: закономірності просторової організації та функціонування; міські системи; сільські системи; рекреаційні системи; промислові системи; агрогосподарські системи; лісогосподарські системи; водогосподарські системи;

- особливості територіальної організації, моделювання, територіальне планування та зонінг антропогенних ландшафтів, ландшафтно-господарських комплексів, природно-технічних систем (геотехсистем), природно-господарських систем; обґрунтування схем територіального планування міських і сільських територій, схем та проектів природокористування, ресурсокористування.

- Мотузенко О.О. - організатор та координатор Міжнародної зимової школи італійської мови, культури та географії енгастрономічного туризму , 07 січня - 06 лютого 2018 року, м. Кастелраймондо, Італія.

- Участь доцента О.О. Мотузенко та проф. Дмитрук О.Ю. у міжнародному проєкті «Сірий та зелений» в Європі: люди похилого віку, які проживають у міських районах» (Grey and Green in Europe: Elderly Living in Urban Areas, (GRAGE), Contract No 645706), Програми Горизонт 2020, H2020-MSCA-RISE-2014.
- організація спільних проєктів з Міжнародною школою італійської мови та культури «Кампус магнолії» (у межах діючої угоди між КНУ імені Тараса Шевченка та «Кампус Магнолії»):
- Зимова школа італійської мови, культури та географії туризму для студентів географічного факультету у межах стажування студентів магістрів I року навчання програми подвійного дипломування з Магістра (Master) I рівня з «Управління експортом вина» в Університеті Камеріно, з подальшим присудження ступеня Магістра за програмою «Географія еногастрономічної рекреації та туризму» в КНУ ім. Т. Шевченка.

У межах цих напрямів, видано монографії, розроблено державно-освітні та галузеві стандарти, написано й захищено кандидатські та докторські дисертації.

3.1. Подальша участь викладачів кафедри та у написанні проєктів для активної участі у конкурсах науково-дослідних робіт МОН України та інших програмах.

3.2. Підготовлено та проведено кафедрою Міжнародну науково-практичну конференцію «Розвиток гастрономічного туризму в Україні: стан, виклики та перспектива імплементації Європейського досвіду» має за мету: висвітлення проблемних питань та перспектив розвитку гастрономічного туризму в Україні, трансфер інноваційного європейського досвіду системи географічних зазначень для розвитку сільських територій шляхом гастрономічного туризму, консолідація зусиль науки та практики для системного розвитку гастрономічного туризму на засадах сталого розвитку, обговорення правових аспектів регулювання гастрономічного туризму, системи географічних зазначень та проблем безпеки і якості харчових продуктів в Україні та у світі, сприяння інтеграції інноваційного досвіду у навчальний процес закладів вищої освіти (ЗВО).

3.3. Планується відкрити кафедральну тему «Гастрономічні зазначення та їх роль у розвитку енногастрономічних туристичних дестинацій». (керівник Мотузенко О.О.)

3.4. Викладачі кафедри беруть участь у науково-дослідній роботі факультету, роботі Малої академії наук, журі географічних олімпіад і конкурсів, співпрацюють із колегами багатьох країн світу.

3.5. Участь у атестації наукових кадрів. Зокрема, участь співробітників кафедри в якості офіційних опонентів на захистах докторських та кандидатських дисертацій, у підготовці відгуків на автореферати дисертації, робота членів кафедри у складі експертних та спеціалізованих вчених рад на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка та в інших установах.

4. Робота зі студентами

4.1. Організація та керування навчальними та виробничими практиками студентів-бакалаврів кафедри зі спеціальності: 106 "Географія", програма "Економічна географія", спеціалізація "Географія рекреації та туризму", за спеціальністю 014 Середня освіта за програмою "Географія", на регіональних базах практики, у провідних наукових, дослідних установах, у міністерствах та відомствах, органах місцевого самоврядування. Зокрема, проходження практики студентів у науково-дослідних інститутах, відповідних відділах галузевих міністерств і відомств системи Міністерства інфраструктури. Профільних комітетах КМ України тощо, закладах вищої освіти, туристсько-екскурсійних установах України та за кордоном.

4.2. Наукове керівництво викладачами кафедри курсовими, бакалаврськими та магістерськими роботами, результати яких доповідатимуться на наукових конференціях та публікуватимуться у наукових виданнях.

4.3. Сприяння участі студентів кафедри в організації та проведенні факультетських і університетських навчальних, наукових та культурно - розважальних заходів. Регулярне проведення засідань студентсько-аспірантського семінару кафедри, де

заслуховуються доповіді на актуальні теми з гідрологічних, гідрохімічних та гідро екологічних питань.

4.4. Залучення студентів до участі в наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт. Керівництво викладачами кафедри науковими роботами студентів для участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з географії.

4.5. Рекомендація здібних до наукової роботи випускників магістратури до вступу в аспірантуру.

5. Робота зі абітурієнтами

5.1. Популяризація освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра географія України, а саме: 106 "Географія", програма "Економічна географія", спеціалізація "Географія рекреації та туризму", 014 Середня освіта за програмою "Географія, 242 «Туризм» 24 «Сфера обслуговування» «Гастрономічний туризм» освітнього ступеня «бакалавр».

5.2. Розробка та впровадження нової освітньої програми «Туризм» 24 «Сфера обслуговування» «Гастрономічний туризм» освітнього ступеня «бакалавр».

5.3. Організація зустрічей викладачів кафедри зі старшокласниками та вчителями географії. Організація виступів з лекціями у гімназіях, ліцеях та інших загальноосвітніх навчальних закладах Києва, перед учнями та науковими керівниками учасників Всеукраїнського конкурсу-захисту наукових робіт МАН, міського та всеукраїнського етапів олімпіади з географії.

5.4. Проведення заходів із залучення потенційних абітурієнтів. Участь викладачів кафедри в організації та проведенні днів відкритих дверей на географічному факультеті, а також у роботі журі різного рівня олімпіад з географії. Залучення до цієї роботи студентів і аспірантів кафедри.

5.5 Підтримання ефективного зв'язку з випускниками кафедри для врахування їх думок про ефективність підготовки фахівців на кафедрі і факультеті, а також для поширення інформації про кафедру, географічний факультет і університет, популяризації університетських цінностей і традицій.

5.6. Більш активно розгортати роботу щодо залучення до навчання на кафедрі іноземних громадян, створюючи англомовні програми.

5.7. Широке поширення інформації про діяльність кафедри на сторінці у соціальних мережах.

6. Успішні умови реалізації програми

Основні умови успішного здійснення програми розвитку кафедри географії України полягають у:

- ефективній кадровій політиці, використанні потенціалу науково-педагогічних кадрів;
- урахуванні викладачами та співробітниками кафедри вітчизняного та світового досвіду наукової та навчально-методичної роботи;
- підтримці ініціатив кафедри керівництвом факультету та університету;
- відповідному бюджетному фінансуванні.

Програму розвитку кафедри підготував в.о. завідувача кафедри географії України кандидат географічних наук, доцент С.І. Уліганець.

Обговорено та прийнято за основу ухвалою кафедри географії України (витяг із протоколу засідання кафедри № 5 від 19 грудня 2019 р.).